

in gospodičin in le njim oponašal njih nemški jezik! — tudi tistim našim gospodom, ki slovenski jezik imenujejo „Bauernsprache“, se ne godí celó nič drugače; le poslušaj jih!

Da Ti ne govorim od tiste tukajšne navade, po kateri se v govorjenji v eno mer mešajo nemške besede s slovenskimi, opomnim le nekaterih posebnost, ki jih slišiš skor pri vsaki Ljubljancanki-Nemki ali Ljubljancanu-Nemcu, kadar govorijo nemški. Tisti preljudi „aber“ — ponemčeni slovenski „pa“ — če greš le enkrat od Šenkavca do Tranca, slišiš gotovo dvajsetkrat na poti, — slovenski se (sebe) jim je tako vrašen in prirašen, da namesto nemškega „uns“ rabijo le slovenski „sich“ (se), na priliko „wir werden sich gewiss gut unterhalten“ itd., — tudi „allein“ und „selbst“ ne umejo nikoli prav ločiti; ker naš slovenski jezik ima le besedo „sam“ za nemški „allein“ in „selbst“, zato večidel ravno narobe govorijo „allein“ in „selbst“, na priliko „er wird es schon allein thun“, čeravno hočejo s tem reči „er selbst wird es thun“, — če naše Ljubljancanke ali Ljubljancani (tudi tako imenovanih „bessern Stände“) hočejo po nemški reči, da je kdo ob pamet prišel, bojo vselej rekli: „er hat sich vermischt“, „er red't ganz vermischt“, zato ker se navadno v domačem jeziku pravi „se je zmešal“, „govori ves zmešan“, — da bi za zmešan kadaj rabili „verwirrt“, ne boš nikoli slišal; tako zvesto predstavljajo besede „der Bauernsprache“ v svoj nemški jezik; — „schlafen“ ne boš po pravilih nemškega jezika z „haben“ nikoli slišal „abwandlati“ (ne zameri, da tolikrat nemške besede rabim, pa želim, da bi razumeli moji rojaki in moje rojakinje vse), ampak vselej s „seyn“, na priliko „er ist lang geschlafen“, zato ker se v slovenskem jeziku rabi „jez sem spal.“

In tako bi Ti lahko naštel še sto družih posebnost, ki jih tudi „haute volée“ krajnska v nemškem jeziku posnema iz tistega svojega jezika, kterege — svoji materi in očetu na čast!! — „Bauernsprache“ psuje. Pa mislim, da že s tem sem te prepričal, da za take rojake in rojakinje (saj jih morebiti ni veliko) ne moreva nič boljšega storiti kakor moliti za-nje; „Oče odpusti jim, — saj ne vejo kaj delajo!“ saj ne vejo, da na svetu ni nobene „Bauernsprache“, sicer bi vsi jeziki mogli biti „Bauernsprachen“, ker nemški kmet govori nemški, francozki francozki itd. Vsak jezik je častitljiv, ker je jezik naroda, ki ga je Bog vstvaril!

Kaj jez o prebivavcih krajnskega mesta mislim? si me tudi vprašal v Svojem poslednjem listu, in mi rekel, da jih je Tvoj prijatelj Dunajčan imenoval „neugierig wie die Masen.“ Kar bi ti koli o svojih rojaci pisal, bi utegnil Ti enostransko sodbo imenovati, zato v takih okoljstvih raji berem, kar pišejo drugi, kot da bi svoje ljudi pretresoval sam. Da pa vse kar sem Ti pisal gori od slovenskega nemškega jezika Ljubljancanov in Ljubljancank, velja tudi od Krajnic in Kranjcev, le mi verjemi.

Ali si bral, dragi moj, lansko leto v „Leipziger Illustr. Ztg.“, kaj je neki popotnik o „Sprachgewirr-u“ ljubljanskega mesta neslanega pisal? Če nisi, beri saj sledečo humoristično pesmico, ki jo je zložil spoštovani pesnik gospod S. Jenko, v kateri nekako persiflira tisti Leipzigerčni „Sprachgewirr“. Kratkočasna pesmica se glasi takole:

Prepis.

Kislega še vedno lica
Vozi Karon stergan čoln,
V čolnu duše, kih pravica
Kliče pred Minosov tron.

Dve ste duši v čoln stopile,
Brez trebuha, brez petá;
Ravno kar ste se ločile
Od prijaznega mesa.

„Dva junaka iz Ljubljane!“
Čmerni Karon zanosla,
Ko ob bregu čoln obstane;
Z čolna stopita duhá.

Veličastno, kakor paša,
Na stolnici kralj sedi,
K prvemu obrnjen vpraša:
„Kak si se poslužil dni?“

„Nič po krajnski, nichts, ich bitte,
Damit geht's mir nimmer recht;
s' ding ist bei uns nicht mehr site,
Ist für noble leut' zu schlecht.“

Minos gleda ga debelo,
Sam ne vé, če bi verjel,
Da pod sé Ljubljano belo
Sami Nemec bi bil vzel.

K družemu se zdaj oberne,
Nemškovati začne ž njim;
„Niks tajó“, hitro ta zaverne,
„Jez le krajnsko govorim.“

Nemca v nemški raj postavi,
Kjer je zelje, pije pir;
Krajnca v raj slovenski spravi,
Kjer je žgance in krompir.

Stari urbar še poiše,
Jezzen zgrabi za peró,
Pa ime Ljubljane zbrise —
Ričet dá ji ime novó!

Kaj ne, da Ti pesmica dopada?

Željno pričakuje kmali spet kekega pisma

Tvoj Beloves.

Slovanski popotnik.

* Z novim letom je oddal g. Ljud. Vukatinović uredništvo „Gospodarskega lista“ g. Bogoslavu Šuleku. V 52. listu se je poslovil kot bivši urednik in je marsikaj spregovoril, kar tudi nam velja. „Mi še ležimo v nezavednosti polmerti, brezdušni, brezživotni, slabotni, potišnjeni, uplašeni kakor dete!.. Še se ni unela iskrica blagodelna, da objame našo dušo, uname naše serce; še se ni zasvetila na obnebi zvezda, ktera bi nam kazala stezo našo; še se ni razjasnila tmina, še niso postale naše persi moške in junaške. Mi še nimamo čverste volje, ne kreposti, jo izpolnovati!..“ In na drugem mestu: „Siromaštvo naše ne leži v prazni mošnji, temuč v prazni duši, v hladnem sercu! Mi tožimo, zdihujemo, želimo, da nam bi bilo bolje; al smo pa kaj poskušali, se česa lotili, da se zgubičkov v gospodarstvu rešimo?“

* Za Horvaško in Slavonijo so prišli naslednji koledarji za l. 1858 na svitlo: Národna knjiga od Iv. Filipovića; Hrvatski Koledar od dr. Ant. Starčevića; Katolički Koledar od Vilh. Švelca; Zagrebački Šostar izdajan od L. Župana; Varaždinaec od Placer-a.

* Imenitnejši koledarji češki za l. 1858 so: Koleda; Časnik uráden od urednika slovenskih „Novin“ na Dunaji g. D. Licharda; Češko-moravská pokladnice; Poutnik z Prahy uredovan od V. Štulca; Vlastensky Kalendar od Filipka; Školnik in Slovník.

* Puškinu, najslavnejšemu rusovskemu pesniku so namenili spomenik v Petrogradu postaviti.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Dunaja. † 21. decembra smo imeli tukajšni Slovani besedo v velikih Sperl-ovih sobanah. Zbrala se je silna množina gostov, med njimi naj imenitniši osebe, ki živé zdaj na Dunaji. Umetniki so se skazali, kakor se je po njih slavi pričakovati dalo. Tako gosp. Rubinstein, rojen Rus, morebiti prvi sedanjih pianistov, in gosp. Teršák eden naj izverstnijih igravcov na flavti. Pele so se posamezne pesmi češke, serbske in slovenske. Tudi mi Slovenci smo imeli pevko, ki nam je učinila čast. Bila je gospodična Irena žlahna Fichtenu-ova; ona je bila, kakor se je govorilo tu in tam, kraljica zabave, njeno petje je navdušilo celo družino. Nazadnje je speval močen kor „kitice“ spletene iz pesem vsih slovanskih narečij. Bila je to prva slovanska „beseda“ pravega imena od leta 1848. Bile so sicer tačas zlo vsako leto „besede“ pa le bolj priproste veselice, v ktere je prišel komur je bilo ljubo. V prave besede pa, ktere se prištevajo k najsijajnejšim Dunajskim veselicam, zamore le izverstna družina, ali po naročilu ali pa po povabljenji. — Ko je bilo končano petje in igra na glasoviru in na flavti, se je začela druga veselica. Jeli so leteti zamaški buteljki